

HAFTANIN KONUĞU

MEHMET DEVRAN HOCA

GÜMÜŞHANE OLAY GAZETESİ’NDE YAYIMLANAN GÜMÜŞHANELİ DİN ÂLİMİ VE KANAAT ÖNDERİ MEHMET DEVRAN HOCA İLE HAFTANIN KONUĞU RÖPORTAJI 13.10.2020

Röportaj Tarihi: 7 Ekim 2020 Çarşamba

Yayımlanma Tarihi: 13 Ekim 2020

Röportaj Yeri : Gümüşhane Olay Gazetesi Ofisi

Röportaj : Hasan Pir, Rüveyda Usta, Bekir Bulut, Uğur Bulut

OLAY: Değerli Hocam; Gazetemiz Olay’a hoş geldiniz. Hocam, sizlerle bugün çeşitli konularda sohbet edeceğiz. Misafirimiz olmanızdan büyük mutluluk duyduk.

MEHMET DEVRAN HOCA: Hoş bulduk, sağolun. Ben de sizlere teşekkür ediyorum. Gazetenize hayırlı işler, hayırlı yayınlar diliyorum. Allah muvaffak eylesin.

OLAY: Hocam, Gümüşhane’de doğup büyüdünüz. Çocukluğunuzun Gümüşhane’si ile günümüzün Gümüşhane’sini karşılaştırır mısınız, neler değişti? Bu soru ile sohbetimize başlamış olalım.

MEHMET DEVRAN HOCA: Ben 1937 doğumluyum. Çocukluğum 1940’lı yıllarda geçti. O zamanlarla bu zaman arasında çok büyük değişiklikler var. Aradan 75 – 80 yıl geçmiş. Öncelikle ekonomik olarak çok büyük bir değişiklik var. Ekonomi eskiye nispeten bugün çok daha iyi. Eskiden millet birbirine daha çok bağlıydı, samimiyet fazla idi. Zaman ilerledikçe ve sanki milletin ekonomisi düzeldikçe millet birbirinden uzaklaşmaya başladı. Eskiden toplumdaki ahlak – terbiye yapısı bugüne göre daha düzgündü. Yine aynı şeyi söylüyorum sanki ekonomi ilerleyince insanların terbiye ve ahlak yapılarında da bir değişiklik oldu. Örneğin bugün toplum içinde büyüklere olan saygı ve sevgide eskiye göre çok gerileme var. Geçmişteki toplumsal samimiyet bugün çok azalmış durumda. Bizim çocukluğumuzun geçtiği 1940’lı yıllarla bugün arasında yaşantı yönünden de çok farklı farklılıklar var. O günün giyim kuşamı ile bugünün giyim kuşamı dahi farklı.

OLAY: Hocam bu bahsettikleriniz herhalde şehir hayatı karşılaştırması idi. Peki sizin çocukluğunuz köyde, Arzular köyünde geçti. O yıllarda köyünüzün adı Sobran'dı, şimdi ise Arzularkabaköy beldesi oldu. Köylerde de benzer farklılıklar oluştu mu dünle bugün arasında?

MEHMET DEVRAN HOCA: Köylerde de durum aynı. Zaten 1940'lı 50'li yıllarda nüfus daha çok köylerdeydi, şehirlerde daha az nüfus vardı. O zamanlar köylerde birlik kültürü hakimdi. Köylerde herkes bir-beraber hareket ederdi. Birbiri ile samimi idi. Komşuluk çok kuvvetli idi. Ama köylerde de zamanla millet birbirinden koptu. Kopuşun bir nedeni de gurbettir. Gurbete gidişler çoğalınca komşuların da birbirinden uzaklaşması hızlandı. Bizim çocukluk ve gençlik dönemlerimizde 1940'lı, 50'li, 60'lı yıllarda din adamlarına da saygı çok ileriye idi. Kendimden bir örnek vereyim. Ben 25 yaşında iken 1962 yılında Arzular köyünde Kur'an kursunu açmıştım ve orada hocalık yapıyordum. Köylülerim genç yaşına rağmen bana büyük değer veriyorlardı. Hatta belki o zaman babam yaşındaki yaşlılar bile benim önümden geçmiyordu, bana yol veriyorlardı. Yani o günün insanları bu derece dine ve din adamına saygılı idiler. Hafız hocanın önünden yürünmez diye bir toplum terbiyesi vardı. Bugün bu durumu görmek çok zor.

OLAY: Devran Hocam; Gümüşhane'nin manevi önderlerindensiniz. Vatandaşlarımız sizi çok seviyor ve size çok hürmet ediyorlar. Bu iş nasıl oldu. Bu millete kendinizi nasıl sevdirdiniz?

MEHMET DEVRAN HOCA: Ben de onları çok seviyorum da onun için... Ben, Arzular köyünde, şimdiki adı ile Arzularkabaköy beldesinde 30 sene Kur'an kursu hocalığı yaptım. Daha doğrusu Kur'an kursunun kurs işletmeciliğini de ben yaptım. Çocuğundan gencine, yaşlısına Kur'an öğrettim, hafız yetiştirdim. Hem de Arapça öğrettim. 30 yılın sonunda ise Gümüşhane'ye merkeze indim. O zaman Gümüşhane müftüsü merhum Çetin Karaman'dı. Allah rahmet eylesin.

Müftü Bey bana Kemaliye Camii'nin altında o zaman var olan Kur'an kursu için oradaki talebeleri okutur musun diye bir teklifte bulundu. Ben de kabul ettim. Kur'an kursunda talebeleri okutmaya başladım. Müftü Çetin Bey, aynı zamanda cuma günleri Kemaliye Camii'nde vaaz vermemi de istedi. Ben onu da kabul ettim ve cuma günleri Kemaliye Camii'nde vaaz etmeye başladım. Çok uzun seneler Cuma vaazlarım devam etti.

Hem Arzular Kur'an kursundaki çalışmalarımız, hem de merkez Kemaliye Camii altındaki Kur'an kursundaki hocalığımız ve Cumaları yaptığımız vaazlarla

vatandaşlarımız bizi yakından tanıdılar ve sevdiler. Hepsinden Allah razı olsun. Ben de bütün Gümüşhaneli hemşerilerimi çok sevip, sayıyorum. Allah onların hepsinden razı olsun.

Ben ömür boyunca hiçbir zaman bir göreve kendim talip olmadım. Hep dışarıdan teklif yapıldı. Bana bir gün il genel meclisi üyeliği teklifi yaptılar. Ben de siyasete girmek istemediğimi söyledim ise de arkadaşlar ısrar ettiler ve bunun üzerine emekliliğim de yakın olduğu için emekli olarak il genel meclisi üyesi oldum. Vatandaşlarımız seçtiler. Ben bu görevleri de vatandaşa, İslam'a hizmet yerleri gördüğüm için elimden geldiğince hizmet etmeye çalıştım. İki dönem il genel meclis üyeliği yaptım. Bu süre içinde de her Cuma yine Kemaliye Camii'nde vaazlarım devam etti. Daha sonra yine arkadaşlarımla ısrarı üzerine iki dönem de belediye meclis üyeliği yaptım. Yani toplam 20 sene de bu görevlerde çalışarak yine Gümüşhane'ye, Gümüşhanelilere, insanlığa hizmet etmeye çalıştım. Ama burada dikkatinizi çekmek istediğim şu; 20 yıllık il genel meclisi üyeliği ve belediye meclisi üyeliğim sırasında da camilerdeki vaaz ve irşat görevimi hiç bırakmadım. Bu dönem içerisinde de Gümüşhanelilerden hiçbir kimse, " Bu kişi siyasete girdi, siyasi görev yapıyor, cami kürsüsünde ne işi var, oraya çıkarmayın" demedi. Yani bu duruma ne o zamanki müftüler ve devlet yetkilileri ne de cemaatten herhangi bir itiraz gelmedi. Gümüşhaneli hemşerilerimin bu hoşgörüsüne ve sevgisine çok teşekkür ediyorum.

OLAY: Hocam sırası yeni geldi; bize kısaca çocukluğunuzu, ilkokul döneminizi ve tahsil hayatınızı anlatır mısınız?

MEHMET DEVRAN HOCA: Ben 1937 yılında Gümüşhane'nin arzularkabaköy Beldesi 0 zamanki adıyla (Sobran) Arzular köyünde doğdum. Nüfus kayıtlarında adım Muhammet olarak geçer. Köyümüzde 1940'lı yıllarda ilkokul vardı. Okul çağı gelince iki sene ilkokula gittim. Daha sonra babam beni ilkokuldan aldı. Dedi ki sen okulu bitirdikten sonra daha hafızlık yapamasın, yaşın geçer. Babam Allah rahmet etsin tahsili yoktu ama çok itikatlı idi.

Babamın isteği üzerine ilkokulu bıraktım ve hafızlığa başladım. Bir buçuk senede hafızlığı tamamladım, hafız oldum. İlkokulu ise hafızlıktan sonra tamamlayıp diploma aldım. Yani 8-9 yaşlarında hafızlığı tamamlamıştım.

Kur'an'ı kurallarına uygun olarak okuyabilmek için tashih-i huruf gibi dersleri almam gerekiyordu. Bu derslerin o zaman asıl merkezi İstanbul'du. Allah rahmet etsin büyük abimle İstanbul'a gittim. İstanbul'a vapurla 8 günde gittik. Tek

başına gidemezdim, çocuktum. 1954 -1958 yılları arasında dört yıl İstanbul'da Fatih, Üçbaş ve İsmail Ağa medreselerinde Arapça ve Kur'an'a ait çeşitli dersler okudum. Yatılı okudum. O dönemin çok meşhur hocaları derslerimize geldiler. Meşhur Mahmut Efendi, Abdullah Vanlıoğlu da oradaydılar ama onlar bizden ileriydi. Onların bir kısmı ders veriyordu. Onlar bizden yaşlı idiler, aramızda belki 7-8 yaş fark vardı.

Ben, 1958 yılında İstanbul'dan askere gittim. Askerliğimi Bandırma'da yaptım. 1960 ihtilaline iki – üç ay kala terhis oldum ve tekrar İstanbul'a geldim. 60 ihtilali olunca İstanbul'da daha fazla kalamadım. Yine tahsil için Kayseri'ye geçtim. Orada da eski âlimlerden Osman Efendi vardı onda okudum. Kayseri'de altı ay gibi kısa bir süre kaldım. Yine aynı yıl içinde, 1960 içinde Arzular'a, köyüme döndüm.

Köyde Kur'an kursu açarak çocukları okutmaya başladım. Fakat baktım ki Kur'an kursunda benim daha önce okuduğum derslerle öğrencilere her türlü dersi vermek mümkün değil. Bunun üzerine Trabzon'un Of' ilçesine gittim. Orada iki yıla yakın tekrar ders gördüm. Meşhur alim, Allah rahmet etsin Hacı Dursun Efendi'de okudum. Of'ta okuduğum yıllarda yine meşhur âlim Mehmet Aşikkutlu Hocadan da ders aldım. İki sene sonunda Hacı Dursun Efendi bana icazet verdi. Hacı Dursun Efendi'den icazet, yani diploma aldıktan sonra Diyanet onayı ile 1962 yılında Arzular Kur'an kursunu resmen açmış oldum. Zaten, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın açmış olduğu sınava girerek 1962 yılında vaizlik diploması almıştım. Bu kursta çok talebe yetiştirdik, hafız yetiştirdik Türkiye'nin her tarafına yayıldı hizmet ettiler. Ben talebelerimi bağnaz bir şekilde, dar bir kalıp içinde yetiştirmedim. Geniş ufuklu yetiştirdim. Onlar da hem ilim hayatında, hem mesleklerinde, hem de içtimai hayatta başarılı oldular. 1962 yılında Arzular Kur'an kursunu açtığımızda o zaman kadro yoktu, fahri olarak görev yapıyordum ancak 1966 yılında kadrolu din görevlisi oldum.

OLAY: Of'taki Hocanız Hacı Dursun Efendi'nin Bediüzzaman Hazretleri'ne ait hatırasını anlatır mısınız Hocam.

MEHMET DEVRAN HOCA: Of'taki hocam Hacı Dursun Efendi -Allah rahmet etsin- şöyle bir hatırasını bize anlatmıştı. Hacı Dursun Efendi talebe iken, İstanbul'da Süleymaniye medreselerinde okurken, o zaman Merhum Bediüzzaman Hazretleri'nin İstanbul'a geldiğini ve kaldığı handaki odasının kapısına "Burada her suale cevap verilir, fakat sorulmaz" yazdığını işitir. Hacı Dursun Efendi diyor ki, "Bu benim izzetime dokundu. Bu nasıl biridir. Bir âlim geldi İstanbul âlimlerine meydan okuyor. Bunun üzerine ben de öyle zor sualler hazırladım ki, altından çıkmak mümkün değil. Gittim bu zor soruları Bediüzzaman Hazretleri'ne sordum. Ama, sorularıma öyle cevaplar verdi ki o zaman anladım onun ilmi ilm-i ledündür. Okumayla, çalışmayla olan değil, Allah'ın lütfu olan bir ilimdir. Vehbi ilimdir" Hocamız Hacı Dursun Efendi, bu olaydan sonra Bediüzzaman'ın kitapları olan Risale-i Nurları okuduğunu söylerdi ve Osmanlıca Risale-i Nurlar kendisinde zaten vardı.

OLAY: Of'da Mehmet Aşikkutlu Hoca'dan da ders alan 30 Kişiden biriydiniz. Bu Nasıl Oldu?

MEHMET DEVRAN HOCA: Mehmet Rüştü Aşikkutlu Hoca, -Allah rahmet etsin- "Aşere" dersi hocasıydı. Aşikkutlu Hoca; "Aşere – Takrib" üzerine Türkiye'de tek âlimdi. Bu ilim kaybolan bir ilim idi. Bunun üzerine Diyanet İşleri Başkanlığı bu ilmi canlandırmak istedi ama Diyanet İşleri Başkanlığı Türkiye'de o dersleri verecek kimseyi bulamadı. Ve bu dersi vermesi için Trabzon'un Of ilçesinin Uğurlu – Çifaruksa köyünde ikamet eden Mehmet Rüştü Aşikkutlu Hoca'ya bu dersi vermesi için teklifte bulundular. Aşikkutlu Hoca da teklifi kabul etti. Diyanet İşleri Başkanlığı, tüm Türkiye'den seçtiği 30 din adamını Uğurlu'ya gönderdi. Aşere – Takrib ilmi unutulmasın diye. Gümüşhane'den de ben gittim. 0

zaman Aşıkutlu hoca ile haşır neşir olduk. Melek gibi bir adamdı. Keramet sahibi bir insandı. Biz orada kaldığımız müddetçe camide 3 kişiye vaaz ettirirdi, onlardan biri de bendim, biri Yozgat Müftüsü, diğeri de Erzurum'da müftü yardımcısı bir zattı. Burada 5 ay gibi bir süre ders aldık.

OLAY: Dün de bugün de pek çok Gümüşhanelinin, özellikle dinî konularda kafalarına takılan soruları size sorduklarını, adeta sizden fetva istediklerini duyuyoruz. İnsanların sevgi ve güvenini kazanmak çok güzel bir şey, öyle değil mi Hocam?

MEHMET DEVRAN HOCA: Genellikle Kemaliye Camisi'nde namaz kıldığım için orada namaz öncesinde veya sonrasında karşılaştığımız vatandaşlar, ayaküstü de olsa sorular sorarlar ben de onlara yardımcı olurum. Vatandaşların bana sorduğu sorulara Kur'an-ı Kerim'in ışığı altında hadis ve icma-i ümmet doğrultusunda cevaplar vermeye çalışıyorum. Elhamdulillah, Gümüşhaneli vatandaşlarımızın dün de bugün de şahsıma olan güvenleri ve sevgileri devam ediyor. Ben de onları Allah için çok seviyorum, hepsinden Allah razı olsun.

OLAY: Hocam, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliği yaptığınız yıllarda da hayırlı hizmetlere hep vesile oldunuz. Özellikle iki eser çok önemli. Bu konuda da bilgi verir misiniz?

MEHMET DEVRAN HOCA: Allah rahmet etsin Vali Ayhan Çevik Bey zamanında ben il genel meclis üyesiydim. O dönemde, hatırladığım kadarıyla 5 Refah Partisi'nden, 5 Doğru Yoldan, 5'de ANAP'dan il encümeni vardı. Ben, bir toplantıda Süleymaniye mahallesi yolu üzerinde bulunan ve İl Özel İdaresi'ne ait olan halıcılık okulunun Kur'an kursu yapılmak üzere Diyanet Vakfı'na devredilmesi teklifini yaptım. Halıcılık okulu çok faal çalışmıyordu. Gayem bu binada Kur'an kursu açılması ve hafızların yetişmesi idi. Arkadaşlarımla tamamı beni desteklediler. Vali Ayhan Bey de onayladı ve böylece Gümüşhane, bugüne kadar Kur'an kurslarına hizmet veren bu binayı kazanmış oldu. Orada çok hafızlar yetişti. Bina hâlâ Kur'an kursu hizmetine devam ediyor. Benzer bir çalışmamızda Merhum Mustafa Canlı zamanında oldu. Mustafa Canlı Bey'in döneminde belediyede görev yapan diğer meclis üyesi arkadaşlarımla da ikna etmek suretiyle Gümüşhane Oltanbey Mahallesi'nde yapılan külliye'nin de inşasına vesile olduk. Belediyeye ait arsayı Diyanet Külliyesi yapılmak üzere Diyanet Vakfı'na tahsis ettik. Şu anda Türkiye'nin çok örnek bir külliyesi oluyor.

OLAY: Hocam sizin seyahatlerinizde hep Kur'an'ı hatim etme ile meşgul olduğunuzu

duyduk. Örneğin otobüsle İstanbul'a giderken yolda Kur'an'ı hatmettiğinizi duyduk.

MEHMET DEVRAN HOCA: Evet, İstanbul'a gittiğimde otobüste uyumazdım. Gümüşhane'den İstanbul'a kadar otobüs içinde bir hatim okuyordum. Ankara'ya gittiğim zaman da aynı şekilde yine bir hatim indiriyordum. Bugüne kadar yaptığım hatimlerin sayısı aklımda değil. 4 günde bir hatim yaptığım zaman oldu, 15 günde hatim yaptığım zaman oldu, ama toplam ne kadar hatim yaptığımı şu anda hatırlayamıyorum.

OLAY: Devran Hocam dini kaynak kitaplardan çok okuyorsunuz, kütüphanenizde de çok kaynak kitap var. Bu konuda neler söyleyeceksiniz.

MEHMET DEVRAN HOCA: Bugüne kadar okuduğum kitapların sayısını bilmem mümkün değil. Çok kitap okurum, hâlâ okuyorum. Arapça olanlar dâhil çok çeşitli tefsirler okudum. Risale-i Nur tefsirini özellikle her zaman okuyorum. Risale-i Nur tefsiri daha çok iman hakikatlerini anlatan tefsir olduğu için onun yeri diğerlerinden başka. Risale-i Nur'un önemini bildikleri için Diyanet İşleri Başkanlığı da basmaya başladı. Biliyorsunuz Bediüzzaman Said Nursi'nin eserlerinden Sözler, İsharatül İcaz, Mesnevi Nuriye, Mektubat, Uhuvvet risalesi gibi eserler Diyanet tarafından basıldı. Ben ilim adamı olarak çok alimlerin kitaplarını okudum ve okumaya da devam ederim. Ahmet Ziyaüddin Gümüşhanevî Hazretleri Gümüşhanemizin büyük zenginliği. Gümüşhanevi Hazretleri'nin de kitaplarını okudum. Eserleri kütüphanemde de var, çok fazla istifade ettim. Ramiz ül Hadis'in tamamını okudum. Levami'ül Ukul ve Mecmuat'ül Ahzab'ı okudum ve hâlâ okurum. Allah rahmet etsin, Allah şefaatine nail eylesin.

OLAY: Hocam, bugün İslam'ın yaşanırılığı noktasında istikamet ne olmalı? Bu konuda neler söylersiniz.

MEHMET DEVRAN HOCA: İslam'da dinî hükümlerin dayandığı kaynaklara "edille-i şer'iyye" denir. Bu kaynaklar dört tanedir: (Kur'an, sünnet, icma-i ümmet ve kıyas-ı fukaha)

Kur'an asıl kaynağımızdır. Kur'an İslam'ın anayasasıdır. Her meselede işin aslını söyler, fakat nasıl olacağı konusu Peygamberimizin sünnetleri ile anlaşılır ve öyle tatbik edilir. Sünnetlerden de anlaşılmayan bir konu varsa icma-i ümmetle, âlimlerin kıyasları ile anlaşılır. Kur'an'da Allah (c.c.) namaz kılın diyor, zekat verin diyor ama namazın ve zekatın teferruatı sünnetlerden ve mezheplerin uygulamalarından anlaşılır. Yani, Peygambersiz Kur'an'ı anlayamayız. Onun için de Peygambersiz Kur'an ve İslamiyet olmaz. Çünkü; Kur'an'ı bize en doğru, en güzel öğreten, ders veren Peygamberimiz Hz. Muhammed (a.s.v.) dır. Kısaca; bugün İslamiyet'i istikamet üzere yaşamının dört dayanağı vardır: "Kur'an, sünnet, icma-i ümmet ve kıyas-ı fukaha"

OLAY: Hocam; gençlerimize örnek olsun diye soruyorum günlük uyguladığınız programınız nedir?

MEHMET DEVRAN HOCA: Her gün, namazlarımı vaktinde kılarım. Gücüm yettiği kadar Kur'an'dan okurum. Hadis kitaplarından okurum. Fıkıh kitaplarından okurum. Günde en az üç dört saat bu kitaplarla meşgul olur okurum, bazen olur ki günlük okumalarım 8 saati bulur.

OLAY: Hocam, son olarak Gümüşhaneli anne babalara ve gençlere tavsiyeleriniz neler olur?

MEHMET DEVRAN HOCA: Küçük yaşlarda çocuklarımızı İslam'a, namaza, ibadetlere alıştırmamız lazım. Yoksa büyüdükten sonra bu çok zor oluyor. Ama küçük yaşta alıştırsa namaz ona zevk verir. Allah'ın emirlerine uyup Allah'ın nehyettiği şeylerden, haramlardan kaçınmamız gerekiyor. İslamî bilgiler, iman, ibadet, namaz, oruç v.b. bunlar farz-ı ayndır. Yani her Müslüman tarafından bilinmesi ve yapılması gereken şeylerdir. Allah'ın emirlerini hem yapıp, hem de çevremize de anlatacağız. Haram lokma yemeyeceğiz. Yediğimiz, içtiğimiz helal rızık olmalı.

Bu anlayış içinde her anne ve baba çocuğunun yetişmesine ihtimam göstermeli ve kendileri de ebeveynler olarak öncelikle Allah'a iyi bir kul olmalıdırlar. Herkes namazını kılmalı. Namazdan kurtuluş yok.

OLAY: Mehmet Devran Hocam; ağızınıza sağlık, bizi kırmayıp, röportajımıza, sohbetimize katılıp sorularımızı cevaplandırdınız. Çok teşekkür ediyoruz.

MEHMET DEVRAN HOCA: Ben de sizlere, Gümüşhane Olay Gazetesi ailesine teşekkür ediyorum. Ve sizler aracılığı ile bir kez daha Gümüşhaneli hemşerilerime selam ve dualarımı gönderiyorum.

RÖPORTAJIN YAYIMLANDIĞI 13.10.2020 TARİHLİ GÜMÜŞHANE OLAY GAZETESİ PDF SİNİ OKUMAK İÇİN AŞAĞIDAKİ LİNKİ TIKLAYINIZ

Mehmet-Devran-Hoca-roportaj-Gazete-PDFİndir

KAYNAK: GÜMÜŞHANE OLAY GAZETESİ -13.10.2020